

«НЕ МОЖЕ БУТИ ЯКІСНОГО ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ БЕЗ ҐРУНТОВНОЇ ОСВІТИ», – ОЛЕНА СУКМАНОВА

Пропонуємо Вашій увазі інтерв'ю Олени Сукманової – заступника Міністра юстиції України з питань державної реєстрації.

? ЗНАЮ, ЩО ВИ – РОДОМ З ДОНЕЦЬКА, ЗАКІНЧИЛИ ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПРАВознавство» І ОТРИМАЛИ КВАЛІФІКАЦІЮ «ЮРИСТ». ХТОСЬ ІЗ ЧЛЕНІВ РОДИНИ СПРИЯВ ВИБОРУ ВАМИ ПРОФЕСІЇ?

Якщо можна говорити про династію... Мої тато і мама не мають жодного стосунку до юридичної професії, а от мій дідусь по батьковій лінії був досить відомим юристом. Студенткою я проходила практику на судових засіданнях, зустрічалась із суддями, його колегами, учнями, які згадували дідуса та відзначали його високу професійність. Стати юристом я вирішила ще у 7-8 класі. Не знаю, чи то був свідомий чи підсвідомий вибір, адже я майже нічого не знала про нюанси та сфери професії, яку нішу я зможу зайняти в її системі. Але відзначу, що більше ніж за 20 років в юриспруденції я жодного разу не розчарувалась в професії. Я могла розчаровува-

тися в фактах та подіях, пов'язаних з нею, але не в самій професії. Тому бажаю своїм дітям, щоб вони так само вдало обрали свій шлях.

? ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЩО НИНИ ВАЖЛИВІШЕ ДЛЯ ЮРИСТА – ҐРУНТОВНА ОСВІТА ЧИ ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД?

Не може бути якісного практичного досвіду без ґрунтовної освіти. Під час співбесід, а я свого часу очолювала юридичні фірми та юридичні департаменти і приймала фахівців на роботу, я навмисне ставлю дуже вузькі професійні запитання про норми цивільного кодексу, господарського... І часто мені відповідають, що на практиці, наприклад, це відбувається таким чином... Як це? Як практичний досвід може відрізнитися від норм права? Вважаю, що тільки юристи, які мають ґрунтовну освіту, можуть створити нову судову практику, нові тенденції і довести свою правоту в будь-якому суді. Не можна прийти до суду, тим більше, Євро-

пейського, і сказати, що на практиці в Україні ми вчиняємо так... І не дивимося, що написано в законі. Для мене дуже важлива ґрунтовна освіта. І справа не у назві навчального закладу, а в якості знань, які отримують випускники по його закінченню.

? А ЯК БИ ВИ ОПИСАЛИ ПОРТРЕТ СУЧАСНОГО ЮРИСТА? ЯКИМ ВІН МАЄ БУТИ?

По-перше, він повинен мати таку дуже важливу для юриста якість, як вміння виражати свої думки та формулювати запитання. По-друге, розуміти клієнта, якого він обслуговує. І не важливо, який це клієнт: чи держава, чи приватна особа. Якщо держава, він має розуміти державні процеси. Якщо фахівець вузькопрофільної спеціалізації, наприклад, будівництва, він має розумітися на будівництві. Для юриста, який працює з клієнтами, це має особливе значення, тому що його сприймають не як зовнішнього консультанта з якихось вузьких питань, а вже

ми доходили до правильних рішень, тому що слухали, міркували і мислили спільно. Для юриста взагалі це – стимул, по-перше, спілкуєшся з колегами і навчаєшся у них, адже у кожного свій досвід, свої кейси, своя спеціалізація. По-друге, це – саморозвиток, адже готуєшся до кожної теми, до кожної лекції. По-третє, викладання – хороша мотивація бути цікавою, і не тільки з точки зору того, що саме говориш, а яким чином можеш зацікавити людей.

? **ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ВАС ПРИЗНАЧЕНО НЕ ТАК ДАВНО, АЛЕ ВПЕВНЕНА, ЩО ВЖЕ МАЄТЕ ВЛАСНІ ЗДОБУТКИ НА ЦІЙ ПОСАДІ І МОЖНА ГОВОРИТИ ПРО ДЕЯКІ РЕЗУЛЬТАТИ ВАШОЇ РОБОТИ...**

Так сталося, що я прийшла в міністерство під час «гарячої пори», коли саме відбувалася боротьба з рейдерськими захопленнями земельних ділянок. Тоді під час збору врожаю по всій Україні були створені антирейдерські аграрні штаби. Їх організація не є моїм досягненням, але я особисто відстежую рух усіх скарг, які надходять через них в кожній області України. Нині у кожному штабі є вже реально розв'язані проблемні ситуації. Зауважу, що в Міністерстві юстиції України, як і в будь-якій команді, напевно не може бути одноосібних досягнень. Не можна сказати: «я зробила, а усі інші відпочивали». Наприклад, нашими спільними зусиллями ми виступили ініціаторами законодавчих змін, нами запропоновані дуже якісні практичні законодавчі напрацювання, і я дуже сподіваюсь, що у найближчий час вони будуть прийняті. Адже допоможуть зменшити хвилю рейдерських захоплень в земельних правовідносинах. Але найголовніше для мене, коли

як члена команди, що бере участь в усіх обговореннях. Адже, коли він дає пораду, має чітко прораховувати, яким чином вона відобразиться на фінансовому стані клієнта, на термінах будівництва тощо. По-третє, це має бути активна людина. В юриспруденції завжди відбуваються новації, змінні тенденції, як і в науці та техніці. Тож сучасний юрист має брати участь в наукових заходах, практичних конференціях, спілкуватися зі своїми колегами, щоб його власне мислення було на найвищому рівні розвитку й тенденцій всієї юриспруденції.

? **ВИ ВИКЛАДАЛИ В ЛУГАНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ. НИНІ ПРОДОВЖУЄТЕ ЗАЙМАТИСЯ ВИКЛАДАЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ?**

Викладати, у класичному розумінні, не продовжую, але до

приходу у міністерство останні сім років проводила практикуми та майстер-класи для юристів компанії «ЛІГА: ЗАКОН». Для мене і для юристів це було кожного разу – випробування, кожного разу – іспит. Тому, що активні студенти ставлять подекуди незручні запитання, які інколи, носять особистий характер, а досвідчені юристи наполегливо прагнуть, щоб з ними поділилися досвідом. Тому не можна допустити, щоб чогось не знати. Однак дійсно неможливо знати все, і, коли лунають такі питання, на які складно дати відповідь, я відверто говорю, що не знаю, але готова разом сісти і міркувати, щоб дійти істини. Адже будь-яка людина цінує відвертість у спілкуванні. У моєму досвіді декілька разів були такі ситуації, коли

нас зустрічають на місцях без негативу і критики в бік Міністерства юстиції як державного органу, тоді я розумію, що ми працюємо недаремно. Це дорогого коштує. Хочу, щоб люди не дивувалися тому, що заступник міністра приїхала в село і спілкується з ними, а щоб це було нормою. Коли приходять з обіймами і словами подяки за правильно прийняті рішення, тоді розумію, що день недарма прожитий і наша праця потрібна.

? ЯКІ НОВАЦІЇ ПЛАНУЮТЬСЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ?

Що стосується законодавчих змін – ми саме зараз ними займаємося. Вони спрямовані на реєстраційну систему і підвищення відповідальності реєстраторів. Що стосується організаційно-управлінських рішень, то по-перше, ми намагаємося зблизитися з нашими територіальними управліннями юстиції. За останні півроку вже двічі збиралися, щоб налагодити шляхи плідної співпраці. По-друге, плануємо на базі наших територіальних управлінь юстиції навчати реєстраторів. Ми зацікавлені у підвищенні ними власної кваліфікації і підтвердження свого рівня шляхом складання відповідного іспиту. По-третє, чим ми переймаємося зараз і прагнемо у майбутньому – співпраця з громадськими організаціями. Коли ми запросили представників аграрних громадських організацій на зустріч, вони були приємно здивовані нашими конструктивними намірами. Нині ми включили їх до розпоряджень Кабінету Міністрів України і вони всі беруть участь у антирейдерських заходах на місцях. Від них ми зможемо дізнаватися про плюси і недоліки роботи, настрої і бачення громадськості щодо тих чи інших рішень, тому співпраця з громадськими організаціями взаємовигідна.

? РОЗКАЖІТЬ НАШИМ ЧИТАЧАМ ПРО СЕБЕ. ЧИМ ЗАЙМАЄТЕСЬ У ВІЛЬНИЙ ЧАС? ЧИ Є У ВАС УЛЮБЛЕНЕ ЗАНЯТТЯ?

Дома я досить активна. Намагаюся більше часу проводити з дітьми. Шкода, що не завжди так виходить. Але втішаюся, що важлива не кількість часу, проведеного з дітьми, а її якість. Якщо я бодай п'ятнадцять хвилин займаюся тільки їхніми справами – діти ще два дні будуть про це згадувати. Тому, якщо ми

щось робимо разом з дітьми, я намагаюся віддаватися на повну. Стосовно хобі: дуже люблю куховарити, експериментувати, готувати смачненьке для друзів і нашої великої родини. У нас часто в домі буває багато гостей, тому намагаюся здивувати і смачно нагодувати. Окрім того, у мене два собаки, яких дуже люблю. Найбільше вони радіють, можливо, нарівні з чоловіком і дітьми, коли я повертаюся із відраджень. ■

